

РЕЦЕНЗІЯ
кандидата економічних наук, доцента
ВОРОНКИ ОЛЬГИ ЗІНОВІЙВНИ
на дисертацію МОЙСИ ТАРАСА ВАСИЛЬОВИЧА на тему:
«ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-БЕЗПЕКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ»,
подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

**Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами,
планами, темами**

Функціонування логістичних підприємств в Україні відбувається в умовах системних викликів, що зумовлені поєднанням наслідків пандемії COVID-19, повномасштабної війни та глобальних процесів цифрової трансформації. Постпандемійний період у поєднанні з воєнними діями суттєво змінив економічну динаміку та архітектуру безпеки держави, актуалізуючи потребу у нових підходах до забезпечення життєздатності підприємств.

Для логістичного сектору, який відіграє ключову роль у підтриманні внутрішніх і транскордонних ланцюгів постачання, пріоритетним стає формування інноваційно-безпекового потенціалу як інтегрованого ресурсу реагування на ризики, адаптації до змін та забезпечення розвитку. Досвід подолання кризових явищ підтвердив стратегічну роль безпеки у системі управління, а цифрова трансформація економіки, що визначає конкурентоспроможність суб'єктів господарювання, супроводжується зростанням технологічних ризиків і кіберзагроз.

У сучасних умовах ефективність діяльності логістичних підприємств залежить не лише від класичних чинників операційної результативності, а й від здатності формувати та підтримувати інноваційно-безпековий потенціал. Це дозволяє не лише протидіяти загрозам, а й забезпечувати стійку траєкторію розвитку в умовах турбулентності. Таким чином, актуальність теми зумовлена необхідністю системного підходу до економічної безпеки логістичних підприємств на основі інноваційної діяльності, що виступає одночасно реакцією на зовнішні виклики та внутрішнім імпульсом розвитку.

Зважаючи на викладене, дисертацію Мойси Т.В. слід розглядати як вагомий внесок у розвиток теоретичних та методичних засад забезпечення економічної безпеки. Робота має завершений характер, містить елементи наукової новизни та практичної значущості, адже спрямована на розроблення цілеспрямованих заходів формування інноваційно-безпекового потенціалу підприємств. Це підтверджує актуальність дослідження та його суттєве науково-прикладне значення в сучасних умовах господарювання, коли логістичний сектор виступає ключовим елементом забезпечення стійкості економіки та адаптації до кризових викликів.

Роботу виконано згідно з планами наукових досліджень Львівського державного університету внутрішніх справ «Економічна безпека соціально-економічних систем: проблеми теорії та практики» (номери державної

Ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій дисертації

За результатами ознайомлення зі змістовним наповненням дисертації Мойси Т.В. «Формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств» та науковими працями здобувача вважається за доцільне зробити висновок про те, що представлені в них наукові положення й рекомендації характеризуються достатньо високим рівнем достовірності та науковості, ключові положення, а також висновки, належним чином обґрунтовані. Значним чином цьому сприяло проведення Мойсою Т.В. критичного та детального аналізування основних наукових й практичних праць за проблематикою формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств. Слід відмітити, що здобувачем використані у роботі сучасні загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, доцільність та ефективність яких підтверджена їх практичною цінністю на рівні суб'єктів господарювання. Важливим внеском здобувача, що підтверджує достатньо високий рівень обґрунтованості наукових положень дисертації за проблематикою дослідження є їх успішна апробація на провідних конференціях різного рівня.

Отримані Мойсою Т.В. результати роботи характеризуються науковою новизною, є придатними для подальшого удосконалення існуючих та розроблення нових теоретико-методичних положень й прикладних аспектів формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств.

Структура та зміст основних положень дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації та виносяться на захист, є цілком теоретично обґрунтованими й містять результати їх практичного використання. Їх виклад супроводжується критичним оглядом та посиланням дисертанта на результати наукових робіт вітчизняних та закордонних науковців за обраною темою, вдалим застосуванням загальнонаукових принципів проведення досліджень, використанням сучасного методичного інструментарію та засобів обробки вихідної інформації.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується використанням широкої інформаційної бази за темою дисертації, в т.ч. офіційних статистичних даних, нормативно-правових актів, які стосуються діяльності акціонерних товариств, монографій, численних наукових публікацій вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, інтернет-джерел.

Автор достатньо повно та достовірно характеризує мету дисертаційного дослідження, яка полягає в обґрунтуванні науково-теоретичних положень й прикладних аспектів формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств.

Структура дисертації складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (207 найменувань на 22 сторінках) і 9 додатків, розміщених на 17 сторінках.

Загальний обсяг наукової роботи становить 217 сторінок, із яких основний текст – 167 сторінок, які містять 43 рисунки і 23 таблиці.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, відображено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, подано відомості щодо апробації та публікації результатів дослідження.

У першому розділі «Теоретико-методичні аспекти формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств» доведено, що однією з найважливіших характеристик конкурентоспроможності суб'єкта господарювання є рівень його потенціалу, який виявляється у забезпеченості соціально-економічної системи всіма необхідними ресурсами для успішної конкурентної боротьби і забезпечення стабільного функціонування та розвитку. Простежено видозміну в розумінні сутності поняття «потенціал» та «потенціал підприємства». Результати морфологічного аналізу та сформована модель дозволили стверджувати, що формування потенціалу підприємства – це комплексний та багатоаспектний процес уможливлення зміцнення позицій на ринку та забезпечення досягнення поставлених цілей і завдань через ефективну реалізацію ресурсів, а також засобів у вигляді нових можливостей.

У другому розділі «Аналітичне підґрунтя формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств» проведено поглиблений тенденційний аналіз фінансово-економічної та інноваційної діяльності логістичних підприємств. Доведено, що за останні п'ять років фінансово-економічна та інноваційна діяльність логістичних підприємств України зазнала істотного впливу змін у зовнішньому середовищі. У результаті проведеного аналізу встановлено, що в 2022 році, внаслідок повномасштабного збройного вторгнення, зовнішнє середовище стало значно більш гіпернестабільним, що призвело до різкого зменшення кількості працівників і скорочення кількості підприємств. Сформована матриця основних змін у діяльності логістичних підприємств України за період 2019-2023 рр. відображає ключові трансформації в розрізі трьох ключових періодів (допандемійний, пандемія COVID-19 та подій після повномасштабного збройного вторгнення).

У третьому розділі «Удосконалення методичного забезпечення формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств» представлено методичний підхід до оптимізації ресурсного забезпечення формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств, новизна якого полягає у використанні методу багатокритеріального оцінювання альтернатив. Такий підхід дозволяє системно враховувати взаємозв'язки між різними видами ресурсів (фінансовими, матеріальними, трудовими, інформаційними) та потребами суб'єктів безпеки та інноваційного розвитку. Для варіативності кожної із форм ресурсного забезпечення формування інноваційно-безпекового потенціалу сучасного логістичного підприємства України запропоновано по три варіанти. На відміну від традиційних ресурсних моделей, цей підхід формує структуровану інформаційну базу для визначення пріоритетних напрямів ресурсної підтримки, дозволяє здійснювати раціональний розподіл обмежених ресурсів і створює передумови для забезпечення ефективної реалізації цільових програм інноваційного та безпекового характеру в логістиці.

Наукова новизна отриманих результатів

Наукова новизна представлених у дисертації результатів визначається сукупністю розроблених теоретичних і науково-методичних рекомендацій щодо формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає, зокрема, у наступних конкретних результатах, отриманих особисто дисертантом (у порядку викладу матеріалу):

1. вдосконалено теоретико-методичний підхід до оцінювання процесу формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств, який на відміну від існуючих ґрунтуються на системному визначенні попередньо згрупованого переліку індикаторів, що дозволяють належним чином відобразити ключові аспекти потенціалу (ефективність інноваційної діяльності, стан безпекової складової, рівень інформаційно-технічного забезпечення) через обґрунтований розрахунок інтегрального показника, з метою формування ефективного інформаційно-аналітичного інструменту для ухвалення управлінських рішень суб'єктами економічної безпеки;

2. вдосконалено механізм управління інноваційно-безпековим потенціалом логістичних підприємств, який, на відміну від існуючих аналогів, інтегрує контур безперервного моніторингу та інтелектуального розпізнавання фактичних і латентних неузгодженостей у внутрішніх процесах, що, спираючись на потенціал підсистем управління, а також на принципи, забезпечує формування прозорого інформаційного простору для оперативної діагностики відхилень в умовах ескалації зовнішніх і внутрішніх ризиків;

3. вдосконалено технологію вибору оптимальної стратегії формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств, яка, на відміну від відомих, ґрунтується на інтегрованому когнітивно-функціональному аналізі динаміки макро- та мікросередовища і забезпечує цілісне бачення того, що за сучасних умов турбулентності глобальних ланцюгів постачання та ескалації нових загроз оптимальною може бути як прогресивна, так і консервативна стратегічна парадигма, які у вигляді відповідних стратегічних підходів, можуть максимізувати інноваційну спроможність, зміцнювати рівень економічної безпеки, мінімізувати сукупні ризики та гарантувати довгострокову стійкість;

4. набули подальшого розвитку передумови формування інноваційно-безпекового потенціалу підприємства, що, на відміну від інших, ґрунтуються на поглибленому онтологічному аналізі базових понять, забезпечують концептуальне переосмислення та чітке логіко-семантичне структурування дефініцій «потенціал», «потенціал підприємства» та «формування потенціалу підприємства», завдяки чому розроблено когнітивну теоретичну модель сутності, у межах якої потенціал репрезентується як системоутворювальний координатно-цільовий орієнтир безпекової діяльності сучасного підприємства, що синергетично поєднує системність, креативність, самовідтворення, ресурсність, раціональність, адаптивність, соціально-економічну доцільність й формує стратегічні вектори розвитку;

5. набули подальшого розвитку теоретичні засади формування інноваційно-безпекового потенціалу підприємства, що, порівняно з наявними

концепціями, поглиблюють системно-функціональну характеристику основних складових шляхом конкретизації принципів, кодифікації вимог, а також чіткого позиціонування та логічного обґрунтування етапів, що сукупно забезпечує формування системи ключових орієнтирів для ефективного безпечового функціонування підприємства в умовах високої турбулентності зовнішнього та внутрішнього середовищ.

Основні положення дисертації, висновки та пропозиції, що наводяться як логічний підсумок проведеної автором роботи, є достатньо повними та обґрунтованими з високим ступенем наукової аргументації.

Практичне значення результатів дослідження

У дисертації Мойси Т.В. представлені результати дослідження, що мають певну цінність для розвитку теорії та практики менеджменту. Практичне значення отриманих результатів полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо формування інноваційно-безпечового потенціалу логістичного підприємства.

Теоретичні висновки, науково-практичні рекомендації та інші результати наукових досліджень, викладені в дисертаційній роботі, безпосередньо використані ТзОВ «ЯНАТРАНС» (Довідка про впровадження № 1/2025.10 від 25.10.2025), ТзОВ «Галтехавто» (Довідка про впровадження № 64/2025 від 24.11.2025), ТзОВ «Гал-Авто Світ» (Довідка про впровадження № 12-2025 від 23.10.2025), ТзОВ «Смаранг» (Довідка про впровадження № 9-25 від 22.11.2025). Наукові розробки та теоретичні узагальнення дисертаційної роботи впроваджені в освітній процес та наукову діяльність Львівського державного університету внутрішніх справ (Акт про впровадження результатів дисертації в наукову діяльність ЛьвДУВС № 17 від 24.07.2025, Акт про впровадження результатів дисертації у освітній процес ЛьвДУВС № 53 від 24.07.2025).

Повнота відображення наукових положень дисертації в опублікованих автором працях

За темою дисертації опубліковано 15 наукових праць, що дають автору право на публічний захист дисертації. Мойса Т.В. опублікував 5 статей у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань категорії Б України та є автором (співавтором) 10 тез, які опубліковано за результатами участі у міжнародних конференціях. Зазначене у достатній мірі відображає основні наукові положення роботи Мойси Т.В.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Незважаючи на достатньо високий рівень обґрунтованості теоретичних та методичних положень дисертації Мойси Т.В. вважається за доцільне висловити зауваження та відмітити окремі положення дискусійного характеру:

1. Опис використаних непараметричних статистичних методів доцільно було б деталізувати. Варто було б уточнити конкретні критерії оцінювання (наприклад, Спірмена чи Краскела-Уолліса), що важливо для

підтвердження достовірності результатів при роботі з якісними показниками безпеки.

2. Позитивно оцінюючи авторський аналіз викликів для логістичної галузі (зокрема, розроблену матрицю змін за період 2019–2025 рр.) табл.2.3. стор. 96, варто зауважити, що практична значущість дослідження посилилася б за умови більш чіткої деталізації прикладних інструментів та алгоритмів. Це стосується розробки конкретних дорожніх карт для логістичних підприємств щодо подолання кризових явищ, ідентифікованих у роботі.

3. У першому розділі, при побудові діаграмної конструкції елементів потенціалу (стор.80), варто було б чіткіше виокремити специфічні галузеві індикатори, притаманні саме логістиці (наприклад, показники надійності ланцюгів постачання або цифровізації складських операцій), що дозволило б уникнути певної універсалізації висновків.

4. У підрозділі 2.2 автор визначає інформаційне забезпечення як «уможливлення задоволення потреб... для прийняття рішень». Таке визначення є дещо узагальнюючим. Доцільно було б змістити акцент на процесний підхід — як систему збору, обробки та захисту даних про логістичні ризики та інноваційні можливості.

5. Автор переконливо доводить доцільність застосування прогресивної стратегії для сучасних логістичних підприємств України, яка базується на проактивних заходах (стор.162). Водночас, доцільним було б уточнити межі її стійкості у випадку виникнення критичних негативних факторів (наприклад, тривалих перебоїв енергопостачання чи блокування ключових транспортних коридорів). Це дозволило б визначити, чи передбачає запропонована модель можливість тимчасового переходу до більш «захисної» стратегії без втрати загального інноваційного спрямування розвитку.

Відповідність роботи встановленим вимогам до дисертацій, що подаються на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертація Мойси Т.В. є самостійним завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тематику на достатньо високому рівні. Вона відзначається науковою новизною та практичною цінністю, написана українською мовою й в цілому відповідає вимогам наукового стилю згідно норм та правил для здобуття ступеня доктора філософії. Робота здобувача виконана із дотриманням академічної доброчесності.

Загальний висновок

Дисертація Мойси Тараса Васильовича «Формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств» є самостійною, завершеною комплексною кваліфікаційною працею, виконаною на достатньо високому науково-теоретичному рівні на актуальну тему з урахуванням вимог сьогодення. Отримані дисертантом результати дослідження характеризуються науковою новизною та теоретико-практичною цінністю. У роботі Мойси Т.В. вирішено складне науково-практичне завдання, яке полягало в науковому обґрунтуванні теоретико-методичних положень та розробленні практичних

рекомендацій щодо формування інноваційно-безпекового потенціалу логістичних підприємств. У дисертаційному дослідженні не виявлено фактів фальсифікації відомостей та даних.

Дисертація Мойси Т.В. за своїм змістом відповідає спеціальності 073 «Менеджмент», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 й Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а автор Мойса Тарас Васильович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

**Доцент кафедри менеджменту та економічної безпеки
навчально-наукового інституту управління,
психології та безпеки
Львівського державного університету
внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент**

В. Воронка
Ольга ВОРОНКА

